

Drammens Museum vil som en av de største aktørene i byens profesjonelle kulturproduksjon og forvalter av historiske bygninger og have- og parkanlegg komme med følgende innspill og råd til kulturplanen som er ute til høring.

Kulturplanutkastet er omfattende og har mange gode og langsiktige betraktninger og visjoner om byens kulturliv. Vi oppfatter grunntonen som meget positiv og vil særlig undertreke betydningen av at begrepet Kvalitet er gjennomgående brukt for å sikre nivået på den kultur byens befolkning skal kunne oppleve og reflektere over i årene som kommer. Vi støtter også at planen ser verdien av å styrke de etablerte kulturinstitusjoner og ønsker at deres arbeid skal være sentral i årene som kommer. Vi ønsker at byens politiske ledelse og administrasjon ikke bare arbeider for langsiktig bærekraft for institusjonene, men også benytter seg av kvalitetstilbudene i de profesjonelle institusjonene i omdømmebygging og markedsføring av byen.

Spesielt verdifullt er det for et konsolidert museum at planen gir tydelig uttrykk for at kunst- og kultur har en egenverdi, som noe som mennesker har behov for og kan ha glede av uavhengig av andre viktige samfunnsforhold og interesser. Det er fremsynt og et tegn på åpenhet at det i planutkastet tas høyde for smale og utfordrende kunst- og kulturuttrykk i samspill med tradisjonelle uttrykk. Det er også en selvsagt ting at kulturlivet skal være åpent, variert og inkluderende og at målet er at så mange som mulig skal delta i kulturlivets tilbud. Det er også fra vårt ståsted svært positivt at planutkastet ikke er preget av populistiske strømninger, men ser betydningen av mangfold, utfordrende og eksperimentelle uttrykk og en åpen holdning til det som skapes og vises av kunst og kultur. Det er positivt at planutkastet skiller mellom nivåer og fremhever den profesjonelle kulturproduksjonen og behovet for høy kvalitet.

Vi vil i det følgende vurdere planens formuleringer i forhold til Drammens Museum tradisjon og utvikling som konsolidert museum og hvordan vår virksomhet og strategi stemmer overens med og svarer til ønskene og idéene i kulturplanen. I det følgende er ord og begreper fra planen uthevet.

*

Det legges i planen vekt på **tverrfaglighet**. Drammens Museum er et konsolidert museum for kunst- og kulturhistorie og virksomheten for hele museets portefølje av bygninger, anlegg og samlinger, samt utstillinger, forskning og formidling er tuftet på et tverrfaglig arbeid. Museet arbeider med - og vil fortsette og arbeide med – ny og gammel billedkunst, mediumoverskridende kunst og nye medier, kunsthåndverk, kunstindustri, design, folkekunst, kirkekunst, samt bygningshistorie og hage- og parkhistorie. Arbeidet er basert i vitenskapelige tradisjoner der alle disse fenomenene forstås i historisk sammenheng, som uttrykk for samfunn og fellesverdier i kulturer. Det faglige arbeidet danner basis for publikasjoner og popularisert tekstformidling og skoleprogram.

Planen tar opp begrepet **identitet**. Dette er et skiftende, svært mangfoldig og dels konfliktfylt fenomen («identity politics»). I en bys kulturplan er identitet forstått som identitet knyttet til byens og omegnens fysiske utforming og det kultur- og samfunnsnivå som foregår – og har foregått - der. I en by som Drammen er dette et aktuelt felt, siden demografiske endringer skjer raskt og at mange nye drammensere har en kulturell bakgrunn og en sterk identitet knyttet til tro, som er forskjellig fra den tradisjonelle østnorske selvforståelsen i vår fortid og samtid. Den innvandrede identiteten vil nødvendigvis bli påvirket av de tradisjonelle lokale identiteter. Museets samlinger, bygninger og parker er åpne, vakre og innbydende steder der den tradisjonelle, østnorske kulturen med dens

åpning mot utlandet kan tilegnes av den nye befolkningen. Drammens Museum møter mennesker fra andre kulturer gjennom skoleprogrammet og introduksjonscenteret og fremmedspråklige museumsverter.

Internasjonalisering er en viktig del av Drammens tradisjon, som en havneby med en elv som binder byen til opplandet og dalstrøkene, og ut fjorden med den større verden. Drammens Museums samlinger og utstillinger – ikke minst folkekunsten – viser dette og museet er påpasselig med å understreke forbindelsen til utlandet. Vi stiller derfor ut utenlandske kunstnere og vi forsøker å formidle hva i folkekunsten og lokal kunstindustri som er påvirket av kontakten med utlandet. Erfaring fra internasjonalt kulturliv, og der er USA og Storbritannia forbilledlige med sin lange innvandrertradisjoner, er at møtet mellom en fremmed og en hjemlig kultur kan gi grobrunn for svært viktige og originale uttrykk. Dette er imidlertid en prosess som tar tid. Man begynner i Norge å se tendenser til dette, og det er viktig at Drammens og byens kulturliv har et åpent øye og øre mot det som kommer. Men her må vi være litt tålmodige.

Planutkastet legger vekt på samarbeid, og Drammens Museum samarbeider med både nasjonale og internasjonale aktører, bl.a i museusnettverkene.

Planen tar opp de **lokale kunstneres** rolle som medvirkende til å bygge identitet. I et åpent og nysgjerrig bysamfunn er det vesentlig at det finnes en takhøyde der mennesker har et grunnleggende positivt syn på **nye og smale og eksperimentelle kunstneriske uttrykk**. Den viktigste rollen et profesjonelt kunstmuseum kan ha - ikke bare for publikum, men særlig for kunstnere som bor og arbeider i lokalmiljøet – er å vise så mange som mulig fremragende eksempler på ny, eksperimentell og smal kunst, særlig kunst som er skapt i de sentra i Norge og utenlands der de fleste og mest aktuelle debatter foregår. Det er et faktum at ledende kunstnere stiller krav til kvaliteten på et museums utstillingsprogram når de inviteres til å stille ut. Kunst på nasjonalt og internasjonalt toppnivå er det som gir en utfordring og inspirasjon til de lokale kunstneres arbeid. Jo sterkere konkurransen er, og jo høyere listen ligger for å kunne stille ut og bli kjøpt inn til Drammens Museum, jo bedre er det for det lokale kunstliv på lang sikt. Kunsthistorien viser at den dominerende og trendsettende kunsten skapes i kontakt med hendelser i store kunstsentra, uansett hvor kunstnerne bor. Drammen trenger en kritisk instans i møtet med kunst og det beste vi kan gjøre for våre kunstnere er at de møtes av et kvalitetsbevisst, informert og kritisk lokalt publikum. – Nye og eksperimentelle uttrykk kan skape sterke motreaksjoner hos deler av publikum, og det er vi ikke ukjent med i Drammen. Dette er et udelt gode, og det er denne diskusjonen som er med å skape et stort rom og en frihet til å arbeide med kunst og kultur.

Planutkastet understreker betydningen av å vise **kunstens mange uttrykk**. I den postmoderne kulturen må vi lære å leve med mangfoldige stiler og uttrykk. Drammens Museum vil forsette med et svært variert tilbud, og det henger sammen med publikumsutvikling, i og med at publikum ikke utgjøres av én homogen masse, men mange grupper med ulike preferanser. Det er viktig at de profesjonelle kulturprodusentene presenterer uttrykk publikum ikke kjente til på forhånd og dermed får utvidet syns- og opplevelsesfeltet.

Planutkastet legger også vekt på **deltagelse**. Det kan ses på flere måter, at byens befolkning er engasjert i dugnadsarbeid til støtte for kulturinstitusjonene, at de deltar på foredrag under kulturkvelder og debattkvelder – og hvis det må til, skriver leserinnlegg i aviser. Men den viktigste deltagelsen publikum kan bidra med er den individuelle, aktive refleksjonen over det som møter dem: Lese bøker om prosjektet, studere kataloger, Tips om tegn (våre gratis formidlingsark) og vurdere kvalitet, sammenstilling av gjenstander, formen på park- og hageanlegg, osv. En aktiv og reflektert opplevelsesform, fremfor en passiv og mottagende form, er det som ligger i deltagelse i

kulturlivet. Den individuelle opplevelsen kan deles med andre man besøker kulturarrangementene sammen med. Opplevelsen gir grunnlag for å undring og muligheten til å stille spørsmål: Hva synes du om utvalget av bilder og hvordan de var montert i forhold til hverandre? Var det litt for stor avstand mellom dem eller hang det alt for tett? Kan kurator hatt noen idé med akkurat å henge dette utvalget så tett og helt inn mot hjørnet? Synes du dette smøreriet kan passere som kunst? Eller: Er det det ikke bra å se en park fra en klassisistisk periode som har skarpe kanter mellom sti og gress og der vi må gå sakte og snu i rette vinkler? Kan det med symmetri og rette linjer og tydelige akser være en reaksjon på den romantiske parkens buktende linjer? Hvorfor er så mye moderne keramikk som skulptur, noe det er vanskelig å bruke til noe som helst? - Dette er eksempler på relevant deltagelse, og museet er en møteplass der mennesker både møter kulturuttrykk og andre mennesker.

For **barn og unge** er deltagelse noe som skjer direkte gjennom besøk med klassen eller i helgene. Drammens Museum satser stort på den kulturelle skolesekken og det er alltid workshop i forbindelse med besøkene på museet. Og vi har regelmessig Barnas Kunstklubb i helgene. Dette er deltagelse i praksis. Vi støtter planutkastets vektlegging på hvor viktig det er å få barn og unge tidlig inn i kulturens følelses- og bevissthetsutvidende verden. Vi vil være med å skape vårt fremtidige publikum og være med å bygge unge drammensernes kulturelle habitus, slik at de blir aktive kulturbrukere i fremtiden.

Planutkastet skriver i liten grad om kunst- og kulturhistorien. Det ligger allikevel implisitt i det som gjelder indentitet og kanskje særlig betydningen av den bygde bystrukturen. Drammens Museum har som en hovedstrategi – som passer godt med planutkastets idéer – å arbeide med arenautvikling. Det gjelder husene og publikumsarenaene innendørs, men også hage- og parkanleggene, som vi ønsker å opprettholde i sin historiske form og funksjon. Museet har også arbeidet med byplan- og bygningshistorien og vil fortsette med å skape interesse og bevissthet rundt betydningen av gode, affektive soner i byrommene, hvorav våre kulturarenaer og sosiale møteplasser er viktige deler.

Drammens Museum tenker fremover, men vår portefølje er kunst- og kulturhistorien bredt forstått. Vi har et eget prosjekt der forholdet nåtid og fortid tas opp eksplisitt i møter mellom gammel og ny kunst- og kulturproduksjon. Soloprojektet i Nøstetagenrommet er et slikt prosjekt, der publikum møter en sanselig sammenstilling av gammelt og nytt og gjennom enkle formidlingstekster får noen tips om hvordan dette møtet kan forstås og hvilke opplevelser det kan sette i sving. Det er hittil arrangert 19 slike utstillinger.

*

Drammens Museum ser positivt på hovedtrekkene i planutkastet og vil gjerne være med å realisere dens ønsker og visjoner. Denne høringsuttalelsen har vist hvordan museets strategi og satsningområder legger tett opp til hovedlinjene i planutkastet. Planen tar opp spørsmålet med **hus/sambruk for visning av visuell kunst**. Dette punktet er høyst relevant for Drammens Museum. Vi har utviklet og forsetter å utvikle museets bygninger for visning og møter med kunst og kultur, og det arbeidet fortsetter. Vårt store problem er manglende rom til permanent å vise nyere kunst og kunsthåndverk. Byen og museet må se etter samarbeidspartnere som kan være med å finansiere et slikt bygg, noe som muligens også kan bidra til at oppbyggingen av en internasjonal kunstsamling kan realiseres med ekstern støtte.

Drammen, 30. april 2018

Åsmund Thorkildsen
Administrerende direktør